

Круглий стіл «Творча спадщина Степана Сірополка: сучасний вимір і проекція у майбутнє»

29 травня 2012 р. у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбувся круглий стіл на тему «Творча спадщина Степана Сірополка: сучасний вимір і проекція у майбутнє», присвячений 140-й річниці від дня народження знаного вченого, громадського та політичного діяча. Організаторами заходу виступили Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та Інститут педагогіки НАПН України.

Основними питаннями, винесеними на обговорення, були:

- С. Сірополко як педагог і освітній діяч;
- значення наукового доробку вченого у розвитку вітчизняної історії освіти;
- С. Сірополко як бібліотекознавець, книгознавець і бібліограф;
- участь С. Сірополка у роботі громадських організацій і об'єднань;
- особистий архів та бібліотека С. Сірополка.

Вступним словом круглий стіл відкрив перший заступник генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, директор Інституту біографічних досліджень НБУВ кандидат історичних наук В. І. Попик.

У доповіді доктора історичних наук, професора, старшого наукового співробітника Інституту біографічних досліджень НБУВ **Т. І. Ківшар** «Творчий спадок С. Сірополка в сучасній українській історіографії» відзначалося значне зростання інтересу до вивчення творчого спадку С. Сірополка, зумовлене відкриттям спецфондів бібліотек та архівів, активізацією наукових контактів із зарубіжними вченими, розширенням сфер обміну науковою інформацією. Було наголошено, що основними напрямками досліджень нині стали: педагогічний (праці О. Сухомлинської, Л. Березовської, Т. Самоплавської, А. Марушкевич, Б. Ступарик, О. Завальнюк, Ю. Телячій, Р. Кіра, М. Євтух, Т. Беднаржова та ін.), бібліологічний

(Л. Дубровіна, О. Онищенко Т. Ківшар, О. Завальнюк, В.Прокопчук, Г. Ковальчук, П. Рогова, Т. Новальська, О. Василенко, Є. Огар), культурно-просвітницький (В. Ульяновський, С. Ульяновська, Р. Кіра, С. Наріжний, М. Євтух, Г. Артемчук, О. Заремба, М. Мушинка, С. Заремба та ін.), громадсько-політичний (В. Піскун, С. Кисельов), джерелознавчий (О. Лазарева, Л. Ніколенко, М. Грузов, М. Шудря, Т. Боряк, Н. Губенко та ін.), а також біографічний, характерний для робіт більшості дослідників-сірополкознавців. До цього слід додати дослідження російських і чеських науковців П. В. Горгостаєв, М. Є. Голостенев (Москва), Н. Н. Ярошенко (Рязань), Н. К. Лелікова (С.-Петербург), М. О. Чекова (Томськ), які вивчали проблеми позашкільної освіти та аналізували роль С. Сірополка у розвитку книгознавчої думки першої половини ХХ ст. Т. І. Ківшар наголосила потребу в створенні ґрунтовної джерельної бази сірополкознавства, зокрема, заснованої на документах у ЦДАВО України та інших архівів України та Росії, та формуванні та гуртуванні осередків, в яких провадяться сьогодні дослідження наукової спадщини С. Сірополка. У доповіді йшлося також про початок формування сірополкознавства як сукупності педагогічних, історичних, бібліологічних і біографічних досліджень у межах яких здійснюється дослідження життя, діяльності та творчості С. Сірополка.

Т. І. Ківшар наголосила на необхідності вироблення нових підходів до вивчення сірополкознавчої тематики: історіософських, феноменологічних, соціокультурних тощо. Майже поза увагою дослідників залишається проблема внеску С. Сірополка у розвиток української державницької ідеї. Нагальним завданням є створення максимально повної персональної бібліографії С. Сірополка, зведеного покажчика фондів архівів, де зберігається інформація про достойника, перевидання його праць, здійснення видавничого проекту підготовки повного зібрання творів С. Сірополка, його епістолярної спадщини. У доповіді наголошувалося, що сірополкознавству, яке робить лише перші кроки у своєму формуванні, необхідне застосування нових методик, цілісність та інтегрованість у зображенні постаті С. Сірополка, залучення нової джерельної бази, глибокий аналіз його наукових праць, проведення дисертаційних і монографічних досліджень,

актуалізація його ідей у контексті сучасних процесів українського державотворення. Доповідач зупинилася також на проблемі вшанування пам'яті С. Сірополка.

Великий інтерес викликала доповідь доктора історичних наук, старшого наукового співробітника Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України **В. М. Піскун** «*Степан Сірополко в еміграції: особисті взаємини з оточенням та участь у політичному житті*», в якій зокрема зазначалося, що сьогодні ми акцентуємо увагу на вивченні спадщини С. Сірополка та виявленні її особливого значення для розвитку української освіти та культури. Доповідач відзначила суттєвий внесок українських науковців у вивчення творчого спадку С. Сірополка, відзначивши недостатню увагу до його політичної діяльності в еміграції пов'язаної з Урядом УНР в екзилі та його головою С. В. Петлюрою. Як товариш Міністра освіти УНР, а пізніше керуючий Міністерством внутрішніх справ, шляхів, телеграфу уряду С. Сірополко сприяв об'єднанню закордонних українців, створенню Головної еміграційної ради та інтеграції прихильників УНР у міжнародні організації, а також українські громадські організації. Також В. М. Піскун відзначила його організаторські здібності щодо ініціювання створення та активної участі у роботі низки товариств у Празі («Музею визвольної боротьби України», Українського товариства прихильників книги, Українського педагогічного товариства), в межах яких визначався соціальний статус, політична та громадська активність С. Сірополка. Доповідачка навела цікаві факти про дієву участь С. Сірополка у роботі Української радикально-демократичної партії, що співпрацювала з Державним центром УНР в екзилі, та в Українському академічному комітеті.

У доповіді доктора історичних наук, професора, директора Наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка **В. С. Прокопчука** «*Бібліотечна діяльність С. О. Сірополка в Кам'янець-Подільському державному українському університеті (1919–1920 рр.)*» на підставі аналізу архівних документів була висвітлена діяльність Степана Сірополка на посаді керівника фундаментальної бібліотеки Кам'янець-Подільського державного українського університету, яку він очолював із

25 грудня 1919 р. по 11 травня 1920 р. За цей час йому вдалося вибудувати структуру управління закладом на засадах демократії, організувати діяльність Бібліотечної ради, розробити нормативну базу бібліотеки, спрямувати колектив на опанування основами бібліотечної справи та бібліографії. У вузівській бібліотеці було впроваджено децимальну систему класифікації, створено алфавітний і систематичний каталоги, в умовах блокадного Кам'янця-Подільського сформовано документальний фонд, який в основному забезпечував потреби навчального процесу та науково-дослідної діяльності. Відзначив доповідач також важливе наукове та практичне значення опублікованої в цей час праці С. Сірополка «Народні бібліотеки. Організація та техніка бібліотечного діла».

Новизною представленого матеріалу та цікавими підходами до його аналізу відзначалася доповідь доктора історичних наук, професора, завідувачки Відділу стародруків та рідкісних видань НБУВ **Г. І. Ковальчук** «*Книгознавчі зв'язки з Українським науковим інститутом книгознавства*», яка розкрила книгознавчі зв'язки С. Сірополка з Українським науковим (з 1926 — науково-дослідним) інститутом книгознавства (УНІК), головною вітчизняною книгознавчою установою у 1922–1936 рр. Наведені документи з архіву УНІК, публікації журналу «Бібліологічні вісті», інших видань УНІК, а також листування директора Інституту Ю. О. Меженка дали змогу присутнім ознайомитися з новою інформацією щодо напрямів співпраці С. Сірополка з українськими дослідниками. Доповідачка наголосила, що саме завдячуючи професійним та особистим контактам 20–30-х рр. ХХ ст. Степан Онисимович Сірополко був знаним і шанованим бібліотекознавцем і книгознавцем не лише серед науковців Києва, а й по всій Україні. Доповідач процитувала кілька критичних, на її думку, абсолютно не обґрунтованих висловлювань на його адресу з публікацій першої половини 1930-х рр., зумовлених політичними мотивами, характерними для тогочасних заідеологізованих радянських видань

У доповіді кандидата педагогічних наук, помічника консультанта народного депутата Верховної Ради України **Т. О. Самоплавської** «*Степан Сірополко як історик освіти*» йшлося про науковий доробок ученого в галузі історико-педагогічної тематики. В цьому контексті була проаналізо-

вана його фундаментальна праця «Історія освіти на Україні» (Львів, 1937), зазначено, що вона стала на довгий час першим цілісним узагальненим дослідженням історії розвитку української освіти. Також доповідачка зупинилася на аналізові джерельної бази дослідження, фактичного матеріалу, його структурі та відзначила прагнення до об'єктивного висвітлення подій, наголосила на особливості авторського стилю С. Сірополка. Т. О. Самоплавська відзначила, що з поміж різних чинників поширення освіти в Україні С. О. Сірополко поставив на чільне місце школу. Проте, не маючи змоги на сторінках свого дослідження висвітлити з належною повнотою навчально-дидактичний бік шкільної справи і ті педагогічні ідеї, що впливали на її розвиток, автор планував присвятити цій проблематиці окремі розвідки з історії педагогіки в Україні.

Доповідач також охарактеризувала монографію С. Сірополка, присвячену дослідженню народної освіти в Україні радянської доби «Народна освіта на Советській Україні» (Варшава, 1934), в якій автор мав на меті «подати читачеві найголовніші відомості про систему шкільної освіти й стан народної освіти — по можливості в історичному розвитку окремих її галузей — та намітити ті проблеми... народної освіти, які можуть повстати на випадок зміни режиму на Сході Європи». Як зазначала Т. О. Самоплавська, цікавість до цієї праці сучасних дослідників визначається актуальністю проблем, яких торкається вчений, і вирішення яких, згідно з засадами сповідуваних ним ідей, може прислужитися інтересам майбутнього незалежної України. Так, С. Сірополко постійно наголошував на необхідності надання українській мові статусу державної, створення національної демократичної системи освіти, вільного розвитку освітньої галузі на основі педагогічних, а не політичних засад тощо.

Поруч із аналізом монографічних досліджень освітньої галузі, Т. О. Самоплавська відзначила персонологічні дослідження С. Сірополка цього спрямування, в яких аналізуються педагогічні концепції видатних українських педагогів Івана Стешенка та Петра Холодного, а також біографічні нариси, присвячені педагогічній діяльності барона М. Корфа та графа П. Завадовського та інших діячів, які збагатили вітчизняну педагогічну науку, викликали зміни в освітянській галузі.

Доповідь С. Самоплавської сприяла поглибленню знань про постать С. Сірополка як історика освіти.

Доповідь доктора історичних наук, професора, декана факультету культурології Київського національного університету культури і мистецтв **Т. В. Новальської** «*Проблеми читачезнавства у науковій спадщині С. Сірополка*» була присвячена аналізу праць ученого, в яких обґрунтовується методологія та методи дослідження читачів, історії читацтва і читання, психології та соціології читачів і читання, що становлять підґрунтя бібліотечного читачезнавства. Доповідач зупинилася на важливості вивчення історії читача та розвитку читання з найдавніших часів до 20-х рр. ХХ ст., досліджених у працях С. Сірополка, оскільки це дає змогу аналізувати читацьку активність і читацькі інтереси, мати відомості про найбільш читані твори та їх вплив на розвиток культури й освіти в різні історичні періоди. Т. В. Новальська зупинилася також на проблемах дослідження психології читача та соціології читання, порушених С. Сірополком, та їх значенні у сучасному читачезнавстві. На її думку досі не втратила актуальності запропонована С. Сірополком програма систематичного читання як один із напрямків самоосвіти, оскільки вона спрямована на особистісний розвиток громадянина. Що ж до теоретичних розробок проблеми керівництва читанням, здійснюваних багатьма бібліотекознавцями, то заслугою С. Сірополка, на думку доповідача, є обстоювання свободи інформаційного вибору для читачів, особливо для молоді. Водночас, Степан Онисимович вважав необхідним впливати на формування читацьких потреб із урахуванням освітнього рівня, віку, індивідуальних особливостей читача. На його думку, бібліотекар повинен здійснювати керівництво читанням, розвиваючи запити своїх читачів (це положення, як зазначила доповідачка залишається дискусійним у сучасному бібліотекознавстві).

У доповіді кандидата історичних наук, доцента, проректора з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії **Ю. В. Телячого** «*Культурно-освітня діяльність Петра Івановича Холодного в оцінці С. О. Сірополка*» було висвітлено основні напрями їх співпраці щодо розбудови українського національно-культурного життя в роки Української революції (1917–1920) та в еміграційний період. На основі

аналізу джерельно-історіографічної бази дослідник виявив основні аспекти співпраці С. Сірополка та П. Холодного в галузі розбудови українського національного шкільництва та культури впродовж державотворчих процесів (1917–1920), а також на еміграції в Польщі та Чехо-Словаччині. Ю. В. Телячий висвітлив внесок цих діячів освіти у розробку основоположних документів шкільної реформи в УНР, зокрема, «Проекту Єдиної школи на Україні», а також їх діяльності в структурі апарату МНО УНР, розповів про участь в культурному житті українських емігрантів у 1920–1930 рр.

У доповіді кандидата історичних наук директора Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського **П. І. Рогової** «*Учительські бібліотеки як спеціальні у контексті бібліотекознавчих ідей С. Сірополка*» проаналізована частина творчого доробку С. Сірополка, присвячена вчительським бібліотекам як спеціальним, активний розвиток, яких розпочався у 70-х рр. XIX ст. С. Сірополко справедливо вважав бібліотеки важливими складовими мережі закладів позашкільної освіти в контексті розвитку освіти й просвіти народу та виокремлював серед них вчительські бібліотеки. Він одним із перших серед бібліотекознавців обґрунтував теоретичні, організаційні, методичні засади розвитку цього виду книгозбірень, їх типові та видові ознаки, ієрархічну структуру, розробив ядро фонду даних бібліотек, наголосив важливість формування їх фондів національними виданнями. П. І. Рогова наголосила, що С. Сірополко активно поширював думку про єдність учителя та бібліотекаря щодо ролі у здійсненні просвіти народу, підкреслював необхідність бібліотекознавчої підготовки вчителя, пропонуючи включити до підготовки вчителів курси бібліотекознавчого спрямування задля обізнаності вчителів із засобами та методами залучення до бібліотеки широких верств населення, підготовки до організації бібліотечної справи. На переконання доповідача праці С. Сірополка, що стали доступними широкому колу бібліотекознавців лише у незалежній Україні, сприяють обґрунтуванню приналежності вчительських бібліотек до спеціальних, визначенню їх вагомій ролі у розвитку сучасної освіти та у підвищенні фахового рівня педагогічних кадрів.

Кандидат історичних наук провідний науковий співробітник Інституту біографічних досліджень НБУВ

О. В. Воскобойнікова-Гузєва, у доповіді «*Вивчення наукових ідей С. Сірополка у контексті сучасних підходів до удосконалення бібліотечної справи*» зазначила, що його наукові ідеї є актуальними для розвитку сучасного бібліотекознавства. У межах свого виступу вона зупинилась на проблемах вільного доступу до інформації та соціального партнерства, які порушував С. Сірополко і які є надзвичайно актуальним для сучасних бібліотек та їх розвитку. Так, у його праці «Народные библиотеки: порядок открытия библиотек и их организация» (М., 1910), де вчений торкнувся теоретичних проблем бібліотекознавства (визначення соціальних функцій бібліотеки, виявлення основних принципів організації бібліотечної справи, запровадження участі громадськості у роботі бібліотек, формування бібліотечної мережі тощо), розглядаючи проблему вільного доступу до інформації, С. Сірополко зазначав, що «бібліотека як культурно-просвітня установа, не тільки задовольняє духовні запити людини, але й підвищує ці самі запити, навчаючи її бачити у книзі джерело людських знань, думок та почуттів. А якщо таке значення книги, то зрозуміло, наскільки є життєво важливим вільний доступ до неї для всіх і кожного, інакше кажучи — відкриття громадських бібліотек».

Щодо соціального партнерства, то ця ідея присутня у концептуальній доповіді С. Сірополка на I Всеросійському бібліотечному з'їзді «Принцип громадськості в народно-бібліотечній справі» (1911), в якій зазначено, що участь місцевого товариства повинна бути не лише у справі відкриття бібліотек, а й у самій організації бібліотечної справи (йшлося про усвідомлення необхідності широкого відкриття у губернських і обласних містах особливих товариств сприяння улаштуванню народних бібліотек і читалень, а також наголошувалося на необхідності особливих взаємин між бібліотеками та книговидавцями). Отже, в такий спосіб С. Сірополком була визначена важливість соціального партнерства та накреслено засоби її реалізації.

Кандидатом історичних наук, директором Інституту науково-методичного забезпечення бібліотечно-інформаційної роботи НБУВ **О. М. Василенко** у доповіді «*Роль С. Сірополка у становленні та розвитку бібліотечної статистики*» було зазначено, що визначальним етапом у ви-

робленні та закладанні основ методології бібліотечної статистики був період 1861–1917 рр., пов'язаний, насамперед, із активною діяльністю земських установ та освітянських товариств, а також представників прогресивної інтелігенції, яких хвилювали розвиток народної освіти та бібліотечної справи в країні. Одним з таких був С. О. Сірополко, освітянин і бібліотекознавець, який залишив свій слід і в становленні бібліотечної статистики як галузі науково-практичної діяльності на теренах України. На основі його праць доповідачка розглянула концепцію вченого щодо значення та організації бібліотечної статистики, її ролі при оцінці діяльності як окремої бібліотеки, так і бібліотечної справи. О. М. Василенко зупинилася на проблемах, які досліджувались особисто чи за участю Степана Онисимовича, серед яких: обов'язковість ведення щоденної статистики, методика збирання й опрацювання даних первинної статистики у бібліотеках; встановлення єдиних форм статистичної звітності для однорідних категорій бібліотек, визначення набору статистичних показників та їхнього групування; запровадження ілюстративних форм для представлення статистичних даних; обов'язкове подання бібліотеками статистичної звітності до органів управління; популяризація статистичних відомостей серед громадськості, а також необхідність викладання основ бібліотечної статистики в навчальних установах, де здійснюється підготовка бібліотечних кадрів. С. Сірополко був одним із основоположників бібліотечної статистики, сприяв створенню її теоретико-методологічних засад, а також виокремленню як окремої складової у системі державної статистики, що забезпечує управління розвитком бібліотечної справи в країні.

І. В. Тимошенко кандидат історичних наук, доцент кафедри книгознавства та бібліотекознавства Київського національного університету культури і мистецтв у доповіді *«Степан Сірополко про значення книги і книжкової справи»* відзначила багатоплановість і багатовимірність наукового доробку С. Сірополка, серед якого суттєву роль відіграло книгознавство. У своїх працях бібліологічного напрямку, він розглядав книжку як цілісність (у єдності форми, змісту та цільового призначення), звертав увагу на сприйняття книги читачем, наголошував на її значенні у патріотичному вихованні, на виконанні нею навчальних, пізнавальних і естетич-

них функцій у суспільстві. Доповідачка наголосила, що актуальними й сьогодні є думки С. Сірополка про те, що художні твори мають відповідати не лише мистецьким та естетичним вимогам, а й виконувати навчально-виховну роль. Книги релігійної тематики спрямовані на виховання сумління, на розуміння ролі церкви в житті нашого народу в минулому, на пізнання церковного устрою, обізнаність із різними віросповіданнями. Роль науково-популярної літератури, особливо історичної тематики, С. Сірополко вбачав у висвітленні не лише образів героїв минулого, а й об'єктивному відтворенні подій новітньої історії, обставин, за яких відбуваються зміни в житті та поглядах народу. Доповідачка охарактеризувала проблематику його публікації з питань книжкової справи на сторінках «Книголюба», «Української книги», «Книжки», «Славянської книги», що були спрямовані до великої мети – «сприяння розвитку української книги». І. В. Тимошенко відзначила також проблему відсутності доступу до наукової спадщини С. Сірополка викладачів, аспірантів і студентської молоді, запропонувавши видати друком хоча б його вибрані праці з проблем книжкової справи, що сприяло б поширенню серед майбутніх фахівців ідей визначного вченого.

Варто відзначити також доповідь молодшого наукового співробітника Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського **В. М. Гулак** «*Внесок Степана Сірополка у вивчення шкільних бібліотек*», яка продовжила висвітлення внеску С. Сірополка у розвиток мережі освітніх бібліотек, зазначивши, що одним із важливих напрямів освітньої та бібліотечної діяльності О. Сірополко було сприяння розбудові шкільних бібліотек, розробці основ їх створення, організації діяльності та комплектування. У своїх роботах учений обґрунтував необхідність існування цього виду освітніх бібліотек, виявлення особливостей укладання каталогів і формування фондів, їх кадрового забезпечення.

З доповіді завідувачки Відділу рідкісних і цінних книг Національної парламентської бібліотеки України **О. В. Лазаревої** «*Особове книжкове зібрання Степана Сірополка у фондах Національної парламентської бібліотеки України*» учасникам круглого столу стало відомо про особливості формування, зберігання та використання друкованих видань, що належали вченому та представлені в

НПБУ майже 5-ма тисячами одиниць зберігання. Доповідач розкрила тематичну різноманітність зібрання, яке відображає широке коло знань власника, відзначила характерну особливість колекції (наявність значної кількості видань із автографами видатних українських учених, письменників, громадських діячів). Дарчі написи розкривають наукові та дружні контакти С. Сірополка, його роль у розвитку української педагогічної та бібліологічної науки. О. В. Лазарева зупинилася на важливій проблемі збереження колекції, стабілізації та реставрації зруйнованих видань, оцифруванні документів, включення їх до електронної бібліотеки.

Значний інтерес у присутніх викликали підготовлені та видані Національною парламентською бібліотекою України каталог книг українською та російською мовами та каталог часописів, що містяться у колекції С. Сірополка, а також відомості про необхідність видання каталогу книг іноземними мовами із згаданої колекції.

Проблемам збереження та використання особового архівного фонду С. Сірополка, що зберігається у ЦДАВО України присвятила свою доповідь «*Особовий фонд С. О. Сірополка у ЦДАВО України: склад і зміст*» провідний науковий співробітник цього закладу **К. І. Криворучко**, яка ознайомила присутніх зі складом і змістом цього зібрання. Особливе враження на учасників круглого столу склав текст Заповіту С. Сірополка, віднайдений дослідницею, яка також відзначила, що в особовому фонді містяться й інші цінні документи про життя С. Сірополка, рукописи його праць, епістолярій, а також родинні документи, відомості про діячів українського руху в Чехо-Словаччині 20–70-х років ХХ ст.

Зацікавила присутніх і доповідь кандидата історичних наук, доцента Державної академії керівних кадрів працівників культури і мистецтва України **Т. Г. Боряк** «*Еміграційні книгозбірні у міжвоєнній Європі: з досвіду реконструкції бібліотечного сегменту Празького архіву*», яка розповіла про свою методику аналізу найбільшого сегменту української документальної спадщини першої половини ХХ ст. у Європі — Празького архіву. Дослідниця зазначила, що їй вдалося окреслити реальні межі «празького» масиву в колі суміжних фондів ЦДАВО України, а також виявити потенційні та дійсні його сегменти в різних архівних установах

України. Т. Г. Боряк ознайомила учасників круглого столу з переліком вітчизняних архівів, в яких зберігаються документи, пов'язані з діяльністю С. Сірополка, виявленими нею назвами фондів і номерами справ, що сприятиме їх подальшому опрацюванню сірополкознацями.

Своїми роздумами з приводу наукового та культурного значення книжкової колекції С. Сірополка, що зберігається в НПБУ, поділилася старший науковий співробітник лабораторії історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України **Н. Б. Антонець** у доповіді «*Соціально-культурна роль особистого книжкового зібрання С. О. Сірополка*».

Наприкінці наукового заходу відбулася презентація біобібліографічного покажчик «**Степан Онисимович Сірополко**», укладеного Т. І. Ківшар.

Круглий стіл «Творча спадщина Степана Сірополка: сучасний вимір і проєкція у майбутнє» засвідчив велику зацікавленість серед науковців, викладачів і бібліотечних працівників до проблем сірополкознавства, формування його джерельної бази та нових напрямів досліджень у контексті сучасних педагогічних і бібліологічних знань.

Наслідком зацікавленого та ґрунтовного обговорення щодо вивчення наукової спадщини С. Сірополка стало прийняття його учасниками наступних рекомендацій:

- згуртувати зусилля зацікавлених осіб щодо підготовки та видання праць С. Сірополка, з метою поширення його наукового доробку;

- звернутися до державних органів із пропозицією про встановлення меморіальної дошки на будові Прилуцької гімназії, яку він закінчив, про присвоєння його імені одній із бібліотек України, а також про отримання відомостей щодо стану могили визначного ученого, громадського та політичного діяча у Празі;

- наукові статті, підготовлені на основі доповідей і повідомлень, виголошених на засіданні круглого столу, опублікувати окремим випуском збірника праць Інституту біографічних досліджень НБУВ.

В. І. Попик, Т. І. Ківшар.